

Nefndasvið Alþingis
Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík: 2.2.2022.
Mál nr: 202201-0025

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um loftferðir, 186 mál.

Alþýðusamband Íslands tekur undir umsögn Flugfreyjufélags Íslands um mál þetta á fyrra þingi en gerir að öðru leyti eftirfarandi athugasemdir.

Samkvæmt 2. gr. frumvarpsins er lagt til að lögfest verði nokkuð ítarlegra og víðtækara gildissviðsákvæði en samkvæmt gildandi lögum. Skv. ákvæðinu skulu lögin gilda á íslensku yfirráðasvæði og taka til loftfara sem skráð eru hér á landi en einnig til loftfara sem skráð kunna að vera erlendis en sem eru í för til og frá og á íslensku yfirráðasvæði sbr. c. lið. 2.gr.

Í 4. mgr. 2. gr. segir síðan: „Ráðherra ákveður að hve miklu leyti lög þessi og reglugerðir settar samkvæmt þeim gilda utan íslensks yfirráðasvæðis og um loftfar skráð í þriðja ríki sem starfrækt er af aðila sem er með höfuðstöðvar eða aðalaðsetur á Íslandi og lýtur eftirliti Samgöngustofu að hluta eða öllu leyti á grundvelli samnings við skráningarríki. Sama á við hvað varðar loftfar skráð hér á landi sem starfrækt er af aðila sem er með höfuðstöðvar eða aðalaðsetur í erlendu ríki og lýtur eftirliti erlends stjórnvalds að hluta eða öllu leyti á grundvelli samnings við Samgöngustofu.“

Í fyrsta lagi þá bendir ASÍ á að þessi reglugerðarheimild kunni að vera andstæð stjórnskipun íslenska ríkisins þ.e. að handhafi framkvæmdavalds geti með einfaldri reglugerð markað það svæði sem íslensk lög taka til. Heimildin sé hvorki nægilega afmörkuð né skýr.

Í öðru lagi þá geyma lögin algerlega ófullnægjandi ákvæði um réttarstöðu flugverja. Í greinargerð með 10. kafla laganna segir þó: „Flugverjar falla almennt undir almenna löggjöf á sviði félagslegra réttinda og vinnulöggjafar eins og aðrir launþegar og sjálfstætt starfandi einstaklingar á innlendum vinnumarkaði. Þó hefur löggjafinn á afmörkuðum sviðum undanþegið flugverja einstökum lögum eða sett sérreglur um störf þeirra.“

Hins vegar getur ráðherra með reglugerð settri samkvæmt heimild í 4. mgr. 2. gr., veitt undanþágu frá þessari „almennu“ reglu og þannig að flugrekandi sem stundar flug frá og til Íslands með áhöfn sem á heimahöfn hér á landi skv. 99. gr. frumvarpsins¹, verði undanþegin ákvæðum íslenskra laga hvað varðar réttarstöðu áhafnarinnar, kaup hennar og kjör.

¹ Í greinargerð með 99.gr. segir: *Heimahöfn* (e. home base) skv. 1. mgr. er staður sem flugrekandi tilnefnir fyrir hvern og einn flugverja og þar sem flugverji alla jafna hefur og

Með öðrum orðum geti ráðherra heimilað flugrekanda að stunda flug frá og til Íslands, þ.m.t. áætlunarflug með áhafnir sem eiga heimahöfn á Íslandi og eru búsettar hér landi en sem gert er að taka laun skv. erlendum kjarasamningum eða ekki skv. neinum kjarasamningum. Jafnframt verður þá hægt að skrá heimahöfn erlendra flugverja hér á landi og greiða þeim laun skv. kjarasamningum í þeim ríkjum þar sem flugrekandi hefur aðalstöðvar sínar eða þar sem hann skráir flugvélar sínar jafnvel þó hann stundi flug frá og til Íslands.

ASÍ krefst þess að allur vafi verði tekinn af í þessu efni og mælt með skýrum hætti fyrir um að íslensk lög og vinnumarkaðsreglur, þ.m.t. lög nr. 80/1938 og lög nr. 55/1980 gildi um réttarstöðu íslenskra stéttarfélaganna og um kaup og kjör þeirra flugverja sem eiga heimahöfn hér á landi, óháð því hvort flugrekandi á aðalstöðvar hér á landi eða erlendis og óháð því hvort flugfar er skráð hér á landi eða erlendis. Jafnframt komi skýrt fram í lögnum að ráðherra sé ekki heimilt að undanskilja áhafnir sem heimahöfn eiga hér á landi, ákvæðum íslenskra laga og vinnumarkaðsreglna með vísan til heimildarákvæðis 4. mgr. 2.gr.

Þessar breytingar eru nauðsynlegar til þess annars vegar að koma í veg fyrir enn frekari félagsleg undirboð í flugrekstri hér á landi og hins vegar til þess að jafna samkeppnisaðstöðu flugrekenda sem kjósa að eiga samkeppni um flug hingað til lands. Að öðrum kosti kunna flugrekendur sem í dag stunda rekstur frá Íslandi að freistast til þess að flytja rekstur sinn úr landi. Til þess vill enginn að komi enda hefur íslenska ríkið stutt íslenska flugrekendur með miklum fjárframlögum síðu ár í þeirri fullvissu að þeir haldi starfsemi sinni áfram hér á landi. Kjósi þeir engu að síður að flytja starfsemi sína úr landi er enn frekari ástæða til þess að tryggja að það leiði ekki til frekari félagslegra undirboða.

Loks vill ASÍ vekja athygli á því, að réttur íslenskra stéttarfélaganna til þess að krefjast kjarasamnings um störf sem unnin eru af áhöfnum með heimahöfn á Íslandi, er varinn af 1.mgr. 74.gr. og 2.mgr. 75.gr. Stjórnarskrár Íslands, 11.gr. laga nr. 62/1994 um Mannréttindasáttmála Evrópu sem jafnframt verndar rétt stéttarfélaganna til þess að boða verkföll til þess að fylgja eftir kröfum sínum, 22.gr. laga nr. 10/1979 um Alþjóðasamning um borgaraleg og stjórnsmálaleg réttindi, 8.gr. laga nr. 10/1979 um Alþjóðasamning um efnahagsleg, félagsleg og menningarleg réttindi og Samþykktum Alþjóðavinnuáráðs nr. 87, um félagafrelsi og verndun þess og nr. 98 um beitingu grundvallarreglnanna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega. Flugrekstur og flugþjónusta, þrátt fyrir sérstöðu sína um margt, er ekki undanskilinn þessum reglum og ASÍ mun nú sem hingað til verja með öllum tiltækum ráðum, réttarstöðu alls launafólks sem vinnur á Íslandi.

Virðingarfyllt,
f.h. Alþýðusambands Íslands,

Drífa Snædal, forseti ASÍ.

---

lýkur vakt eða röð vakta en við venjulegar aðstæður er flugrekanda ekki skylt að sjá viðkomandi flugverja fyrir gístaðstöðu þar.